38 వ భాగం

వామనుడికి బలి ఆహ్వానం- వామనావతారం – 12

కులగురువు శాపం ఇచ్చినా సరే, బలి చక్రవర్తి వామనుడికి అడిగిన మూడడుగులు దానం ఇవ్వడానికి సిద్ధమాయ్యాడు కదా? ఇప్పుడు కాళ్ళు కడిగి దానం ఇవ్వాలి. ఇదిగో ఇవ్వడానికి సిద్ధమౌతున్నాడు.

ఆ. దనుజలోకనాథు దయిత వింధ్యావళి
రాజవదన మదమరాళ గమన
వటుని కాళ్ళుఁ గడుగ వరహేమ ఘటమున
జలముఁ దెచ్చె భర్త సన్న యెఱిఁగి. [8-600]

ఇంతవరకూ అసలు బలి చక్రవర్తి కుటుంబం గురించి గానీ వాళ్ళావిడని అడిగాడా దానం ఇచ్చేముందు అని కానీ ఏవీ తెలియవు మనకి. కాని ఇక్కడికొచ్చేసరికి అప్పటివరకూ చూస్తున్న వింధ్యావళి బలి మనసు తెల్సు కాబట్టి బంగారు కలశంతో నీళ్ళు పట్టుకొచ్చింది. అంటే “నన్ను అడక్కుండా ఎందుకిచ్చావ్? గురువు కన్నా, నాకన్నా, మన కుటుంబం కన్నా, మన కులం కన్నా ఈ కుర్రాడెక్కువా?” అంటూ గొడవపెట్టట్లేదు సరికదా, మాట్లాడకుండా మనసులోది బయటకి చెప్పకుండా దానానికి తానూ సిద్ధమే అని చెప్పకనే చెప్తూ కూడా నీళ్ళు పట్టుకొచ్చి సిద్ధమైంది. అంటే భర్తకి తగిన భార్యే. బలి ఇంద్రుడైతే పక్కన కూర్చోడానికి తగిన వ్యక్తే అని స్పష్టంగా తెలుస్తోంది కదా? వామనుడికి ఇంతకంటే కావాల్సినదేముంది?

వ. అయ్యవసరంబునఁ **గపటవటునకు** న **ద్దానవేంద్రుం** డిట్లనియె. [8-601]

క. రమ్మా మాణవకోత్తమ!
లెమ్మా నీ వాంఛితంబు లే దన కిత్తుం
దెమ్మా యడుగుల నిటు రా
నిమ్మా కడుగంగవలయు నేటికిఁ దడయన్? [8-602]

“రావయ్యా ఉత్తముడైన బ్రహ్మచారీ, నువ్వు అడిగినది లేదనకుండా ఇస్తాం. కళ్ళు కడగాలి కదా ఇలా రా, ఇంకా ఆలశ్యం దేనికీ” అంటూ బలి ఆహ్వానించాడు. ఇక్కడ్నుంచీ ప్రతీ పద్యంలోనూ మనం పోతన కవితా సమ్మోహనాస్త్రాలు చూడగలం. ఇక్కడకొచ్చేసరికి మళ్ళీ బలి దానం ఇచ్చే దానవేంద్రుడు, విష్ణువు కపట బ్రహ్మచారి. పద్యం నాలుగు పంక్తులలో మొదటి రెండక్షరాలలో ప్రాస గమనించారా?

మ. బలి దైత్యేంద్ర కరద్వయీ కృత జలప్రక్షాళనవ్యాప్తికిన్
జలజాతాక్షుఁడు చాఁచె యోగి సుమనస్సంప్రార్థితశ్రీదముం
గలితానమ్ర రమా లలాటపదవీ కస్తూరికా శాదమున్
నలినామోదము రత్ననూపురిత నానావేదముం బాదమున్. [8-604]

బలి ఇలా అనేసరికి వటుడు ముందుకొచ్చి కాళ్ళు చాచాడు కడిగించుకోవడానికి. కాళ్ళు ఎలా కడగడానికి తయరయ్యేడు బలి? "కరద్వయీ కృత జలప్రక్షాళనవ్యాప్తికిన్.." రెండుచేతులతోటీను. నా సంపదంతా కొల్లగొట్టుకుబోతున్నాడు బాబోయ్ అంటూ ఏడుస్తూ ఏదో చిరాగ్గా, ఓ చేత్తో కడగట్లేదు. ఎందుకంటే ఇచ్చేది సాత్విత దానం. ఏవిధంగా ఇస్తున్నాడు? ”సత్య పదవీ ప్రమాణ తత్పరుండును, వితరణ కుతూహల సత్త్వరుండును, విమల యశస్కుండును, దృఢ మనస్కుండును, నియతసత్యసంధుండును, నర్థిజన కమలబంధుండును” అయ్యి ఇస్తున్నాడు. కడిగిన ఆ పాదాలు ఎటువంటివి? యోగుల మంచి మనస్సుతో నిరంతరం ప్రార్థించబడేవి, రత్నాలతో పొదగబడిన అందెలు కలవి, మహాలక్ష్మీ కస్తూరి తిలకం కలిగినటువంటివి, అనేక వేదాలకి మూలమైంటువంటివి. గమనించారా పద్యం మొదట్లో? దానం ఇంకా పూర్తవ్వలేదు; అందువల్ల ఇంకా బలి దైత్యేంద్రుడే.

క. సురలోక సముద్ధరణము
నిరతశ్రీకరణ మఖిల నిగమాంతాలం
కరణము భవసంహరణము
హరిచరణము నీఁటఁ గడిగె నసురోత్తముడున్. [8-605]

ఇలా ముందుకి చాచిన శ్రీహరి చరణాలని కడిగాడు బలి. ఆ పాదాలు సురలోకాన్ని బాగా కాపాడేవి (సురలోక సముద్ధరణము); కలకాలం మేలు కలిగించేవి (నిరతశ్రీకరణము), సకలవేద వేదాంతాలకీ అలంకారమైనవి (అఖిల నిగమాంతాలంకరణము), పునర్జన్మ అనేది లేకుండా చేసేవి (భవసంహరణము). “ణ” అక్షరాన్ని పోతన ఎంత చులాగ్గా సులభంగా వాడాడో గమనించారా? కాళ్ళు కడుగుతున్నాడు - అందువల్ల బలి ఇంకా అసురోత్తముడే. ఓ సారి ఆ కాళ్ళు కడగడం అయ్యాక బలిని పోతన ఏమంటాడో చూద్దాం.

వ. ఇట్లు ధరణీసుర దక్షిణ చరణ ప్రక్షాళనంబు చేసి వామపాదంబు గడిగి తత్పావన జలంబు శిరంబునం జల్లుకొని వార్చి దేశ కాలాది పరిగణ నంబు చేసి. [8-606]

ఇలా కాళ్ళు (దక్షిణ చరణం - కుడి పాదము, వామపాదంబు - ఎడమ పాదము రెండూ అన్నమాట) కడిగి ఆ పవిత్రమైన నీళ్ళు (తత్పావన జలంబు) నెత్తిమీద చల్లుకున్నాడు. అంటే ఇప్పటికి దానవేంద్రుడు పవిత్రుడైయ్యేడు. దేశకాలాలు లెక్కించుకుని, ఆచమనం చేశాడు. పూజలో చెప్తాం కదా మనం ఆచమనం చేసేటప్పుడు "...మమ ఉపాత్త దురితక్షయ ద్వార శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం, శుభే శోభన ముహూర్తే, అద్య బ్రహ్మణ ద్వితీయ పరార్థే శ్వేత వరాహ కల్పే వైవశ్వత మన్వంతరే ... అస్మిన్ వర్తమానే వ్యావహారిక చంద్రమానేన..." అంటూ, అలాగన్న మాట. అంటే పంచ మహాభూతాల సాక్షిగా, సర్వ సురాసురలూ చూస్తూండగా దానమిచ్చాడు. ఏమంటూ?

శా. విప్రాయప్రకటవ్రతాయ భవతే విష్ణుస్వరూపాయ వే
దప్రామాణ్యవిదే త్రిపాద ధరణిం దాస్యామి! యంచుం గ్రియా
క్షిప్తుండై దనుజేశ్వరుండు వడుగుం జే సాఁచి పూజించి బ్ర
హ్మప్రీతమ్మని ధారపోసె భువనం బాశ్చర్యముం బొందగన్. [8-607]

ఇప్పుడు దానం ఇస్తున్నాడు. "బ్రాహ్మణుడవీ, నిష్టతో ప్రసిద్ధమైనవాడివీ, విష్ణు స్వరూపమైనటు వంటివాడివీ అయిన నీకు మూడడుగులు ధరిణి దానం ఇస్తున్నాను అడిగినట్టుగా" అంటూ ధారపోసాడు. అది చూసి చతుర్దశ భువనాలూ ఆశ్చర్యపోయాయి. ఎందుకంటే ఇంత కష్టపడి శతాశ్వమేధాలు చేసి సంపాదించిన పుణ్యం అంతా ఒక్క క్షణంలో వెనక్కి చూసుకోకుండా ఇచ్చేసాడు. పోనీ మామూలుగా ఇచ్చాడా అంటే అదీ లేదు, "నిరయంబైన నిబంధమైన .." అనుకుంటూ, క్రియాక్షిప్తుండై (పనిలోవేగం ఉండేలా చూసుకునేవాడు) ఇచ్చాడు. ఎందుకు వేగం? ఏమో మరో క్షణం ఆగితే మనసు మారిపోయి ఈ దానం ఇవ్వాలనిపించకపోవచ్చు కదా కర్ణుడి కథలో చెప్పినట్టూ? అందుకే.

ఆ. నీరధారఁ బడఁగ నీక యడ్డంబుగాఁ
గలశరంధ్ర మాఁపగాను దెలిసి
హరియుఁ గావ్యు నేత్ర మటఁ గుశాగ్రంబున
నడువ నేకనేత్రుఁ డయ్యె నతఁడు. [8-609]

శుక్రాచార్యులుకిదంతా ఇంకా మింగుడు పడలేదు. దానం ఇచ్చేటప్పుడు బలి వాళ్ళావిడ పోసే కలశంలోంచి నీరు చక్రవర్తి చేతిలో పడకుండా ఆఖరి ప్రయత్నంగా అడ్డం పడ్డాడు. వామనుడు తక్కువవాడా? ఆ నీళ్ళు సరిగ్గా పడట్లేదని ఓ దర్భ పుల్లతో కలశం లోపలకి గుచ్చాడు. దానితో శుక్రాచార్యులకి (కావ్యుడు) ఓ కన్ను పోయింది. గమనించారా మనవాళ్ళు 'ఒరే అవతలవాళ్ళని చూసి ఏడుస్తే కళ్ళు పోతాయిరా' అని ఎందుకంటారో? మరి ఒక కన్నే ఎందుకుపోయింది, రెండూ పోవచ్చుగా? దానికి సమాధానం ముందు ముందు దొరుకుతుంది.

ఓ సారి బలి చక్రవర్తి కార్య దక్షత గురించి చెప్పుకుందాం. దీని గురించి కాకలు తీరిన పెద్ద పెద్ద ఆచార్యులు పాఠాలు చెప్తూ ఉంటారు. నిజమైన కార్య నిర్వాహకుడికి ఎటువంటి లక్షణాలు ఉండాలి అనేవి. ఓ సారి బలికి అన్వయించుకుని చూడొచ్చు వీటిని అన్నింటినీ.

మొదటగా చెప్పుకోవాల్సినది చేసే పనిలో నమ్మకం; ధృఢ నిర్ణయం తీసుకోగలగడం; చేసే పని మంచా చెడా అనేది బాగా తెలిసి ఉండడం. రెండోది, అవతలి వాళ్ళు ఎవరైనా చెప్పినది సరిగ్గా విని గ్రహించడం; ఆ తర్వాత నిర్ణయం మాత్రం తనే స్వంతంగా తీసుకోవడం; అంటే చెప్పుడు మాటలు విని మనసు మార్చుకోకూడదన్నమాట. మూడు, అబద్ధాలు కానీ పనికిరాని విషయాలు కానీ మాట్లాడకపోవడం, ఇచ్చిన మాటకి కట్టుబడి ఉండడం. నాలుగు, కుల గురువంతటి వాడైనా – అంటే తన మీది ఎంతటి పెద్ద అధికారి అయినా సరే – చెప్పినది మంచిది కాకపోతే దాన్ని విసర్జించి వదులుకోవడానికి సిద్ధంగా ఉండటం. అయిదు, ఎవరివేపు అయినా సరే పక్షపాతం చూపించకపోవడం; కులం అనీ, జాతి అనీ, కాకా పట్టేవాడు అని చూడకుండా అందర్నీ సమానంగా చూడడం. ముఖ్యంగా ఎవరేం చెప్పినా స్వంత నిర్ణయం తీసుకోగలిగే ధృఢత్వం, ఆ తీసుకునే నిర్ణయం పరమోత్తమంగా ఉండడం. ఆరు, ఓ సారి నిర్ణయం తీసుకున్నాక మిన్ను విరిగి మీద పడబోతోందని తెలిసినా, నాకున్నవన్నీ పోతాయేమో, నేను నాశనం అయిపోతానేమో అనే ఏడుపు లేకుండా, ప్రశాంతంగా, నిబ్బరంగా ఉండగలగడం. తనకి ఇటువంటి గుణాలున్నాయని బలికి తెలుసు. ఇంకో విచిత్రమైన విషయం ఏమిటంటే అటు శ్రీహరికి కూడా తెలుసు ఎందుకంటే వస్తూనే ఆశీర్వచనంలో "స్వస్తి జగత్త్రయీ భువన శాసన కర్తకు.." అనే పద్యంలో "హాసమాత్ర విధ్వస్త నిలింపభర్తకు, నుదారపదవ్యవహర్తకున్ .." అని జోడించాడు కదా? మరో సారి బలి చక్రవర్తి గురించి ఇవన్నీ ఆలోచించుకుని చూస్తే ఇప్పుడేమనిపిస్తోంది?

మంచి కార్య దక్షత ఉన్నవాడేనా? అందుకే ఆయన పేరు భూమిమీద ప్రాణం అనేది ఉన్నవరకూ మారుమోగుతూ ఉంటుందనేది తథ్యం. ఇంతవరకూ జరిగిన కథ మరోసారి వెనక్కి చూసుకుంటే, శ్రీహరి మోసం చేసి త్రిభువనాలు దానం పుచ్చుకున్నాడా, లేకపోతే బలి అన్నీ తెలిసి కూడా సంతోషంగా దానమిచ్చాడా అని అడిగితే ఏం సమాధానం వస్తుంది?

మహాభారతంలో చిన్న కథ చెప్పుకుని వ్యాసం ముగిద్దాం. ధర్మరాజు యుద్ధం ముందు రాజసూయం, అయిపోయాక అశ్వమేధం చేసి అనేక దానాలు చేసాట్ట. దానితో నా అంత దానాలు చేసినవాడు ఈ ప్రపంచంలో, ముల్లోకాల్లో ఎవరూ ఉండరు అనే అహం మనసులో మొలకెత్తడం కృష్ణుడికి తెలిసింది. ధర్మరాజుని వెంటబెట్టుకుని సుతలంలో ఉండే బలి చక్రవర్తి దగ్గిరకి తీసుకెళ్ళి పరిచయం చేసాడుట, ఇదిగో ఈయన ఇలా ధర్మరాజు గారు, బాగా దానాలు చేసాడు అని. బలి చక్రవరి చెవులు మూసుకుంటూ, "ఛీ ఎంత పాడు మాట విన్నాను ఈ రోజు, దానాలు చేయడం కూడా ఒక గొప్పేనా? మా రాజ్యంలో దానం ఇస్తానంటే పుచ్చుకోవడానికెవరూ లేరు, ఇచ్చేవాళ్ళని ఛీత్కారంతో చూస్తారు" అన్నాడుట. అంటే దానం చేసేవాడు గొప్పవాడు కాదు. ఆయన పుచ్చుకునేవాడికి ఎప్పుడో ఋణపడి ఉన్నాడు. దానం ఇవ్వడం వల్ల గర్వం వస్తే అది ఇచ్చేవాడికే అనర్థం. అదీ ఇచ్చేవాడికి ఉండాల్సిన మనఃస్థితి. ఇది స్వామి వివేకానంద చెప్పినదానితో సరిపోతోంది కదా?

దానం అనే పదం వదిలేసి బలి చక్రవర్తి చిన్న కుర్రాడు అడిగినది, "ఏదో చిన్న కుర్రాడు అడుగుతున్నాడు, ఇవ్వాలి" అనుకుని మనఃస్ఫూర్తిగా, సంతోషంగా ఇచ్చాడు అనుకుందాం. అది తీసుకున్నవాడికి మంచిదా? ఇచ్చినవాడికి మంచిదా? దీనికి కంచి పరమాచార్య చంద్రశేఖర సరస్వతి స్వామి గారి వివరణ చూడండి. "ధార్మిక క్రతువులు, పరమేశ్వరునికి పూజ, తోటి మానవులకు చేసే సేవ అనేవి వేరే ఎవరికో చేసినట్టు అనిపిస్తాయి. నిజానికి అవి మనకోసం. ఇతరులకు సాయపడి, ఈశ్వరుణ్ణి పూజించి ప్రతిఫలంగా పూర్ణత్వాన్ని పొందుతున్నాం. మనం చేసే సహాయం వల్ల ఇతరులు లబ్ది పొందవచ్చు పొందకపోవచ్చు కానీ మనం లోపల మనసులో శాంతి, ఆనందం పొందుతున్నాం. అందువల్ల పరోపకారమని ఏది చెప్పబడుతోందో అది తనకు తాను చేసుకునే ఉపకారమే."

ఇదంతా చూస్తే ఏమనిపిస్తోంది? బలి ఆత్మ సాక్షాత్కారానికి అర్హుడైనవాడేనా? శ్రీహరి ఇటువంటివాడి దగ్గిర దానం పుచ్చుకోకపోతే ఇంకెవరి దగ్గిర పుచ్చుకుంటాడు? దానం తీసుకున్నది భగవంతుడే ఐతే బలి చక్రవర్తి బతుకు ఏమై పోతుంది? శుక్రాచార్యులు చెప్పినట్టూ పదవి పోయి అధోగతి పాలు అవుతాడా? ఇటువంటి దానం మనఃస్ఫూర్తిగా ఇచ్చిన బలిని మహావిష్ణువు అలా కర్మకి వదిలేస్తాడా? అది త్వరలోనే తెలుస్తుంది మనకి.

పోతన భాగవతం ఇంటర్నెట్లో ఇక్కడ చూడవచ్చు: http://telugubhagavatam.org/

(కొనసాగింపు వచ్చే సంచికలో)

COMMENTS